

Danmarks Naturfredningsforening i Aarhus

Årsberetning 2018-2019

Marselisborg Skov - udlagt til natur og friluftsliv, og urørt af skovningsmaskiner i fremtiden? (Foto: S. Jonshøj)

Udarbejdet af Sebastian Jonshøj, på vegne af bestyrelsen i DN Aarhus

D. 27. oktober 2019

Trykt i 150 eksemplarer

Er tilgængelig i en elektronisk pdf-version på www.aarhus.dn.dk

Henvendelse vedr. indhold kan rettes til DN Aarhus på aarhus@dn.dk

Indholdsfortegnelse

Grøn fremdrift	4
Hvem er DN Aarhus?	5
DN Aarhus Lokalafdeling.....	5
DN Aarhus UNG (Studenterafdelingen)	5
Medlemsstatus i DN Aarhus	6
Vil du være med, som frivillig aktiv?	6
Hvad har DN Aarhus udrettet i årets løb?	7
Fredninger i fare	7
Fredningssager.....	8
Natur og biodiversitet på den politiske dagsorden	10
Klimaaktiviteter	12
Hørings svar & indsigelser	13
Lokale initiativer	15
Landsdækkende kampagner – lokalt	15
Medlemsarrangementer & -ture	17
Samarbejde	20
Samarbejde med andre grønne organisationer og institutioner	20
Samarbejde med myndighederne	21
PR & Kommunikation – eksponering af DN Aarhus	23
Hjemmeside, Facebook og Nyhedsbrev	23
Omtale i medierne	24
En hilsen fra studenterne	25
Bestyrelse og suppleanter i DN Aarhus*	27

Grøn fremdrift

For enhver naturven, klimaaktivist og miljøforkæmper har det forgange år været overordentligt begivenhedsrigt. Opmærksomheden på *Den Grønne Omstilling* er vokset eksplosivt og DN har medvind på en lang række mærkesager. Folketing og byråd slynger om sig med begreber som *bæredygtighed* og *biodiversitet*, og definerer mål om CO₂-neutralitet, skovrejsning og mere natur. Planer om etablering af havbrug skrinlægges, og kommunens drikkevandbeskyttelse ved påbud om ikke at bruge pesticider på følsomme landbrugsarealer, bakkes op af uafhængige retsinstansers afgørelser. Der er meget at glæde sig over.

Men samtidig vokser kommunens indbyggertal hastigt og sætter de grønne og "unyttige" arealer under øget pres. Vækst og udvikling er stadig det herskende planlægningsmantra og såvel de eksisterende, som nye grønne pletter på landkortet bliver sjældent prioriteret og beskyttet tilstrækkeligt effektivt. Det gælder både indenfor bygrænsen og ude på landet, og det er et kæmpe problem for den biologiske mangfoldighed – og for kommunens øvrige indbyggere.

Som om det ikke er nok, vil fremtidens arealbehov til placering af geotermi- og solcelleanlæg, til vindmøller, skovrejsning og meget andet stille os alle sammen overfor dilemmaer, der vil udfordre vores klassiske forestillinger om landskabshensyn. Vi vil være nødt til at tænke i kreative – og konstruktive – løsninger, i erkendelsen af nødvendigheden af en målrettet prioritering af en vedvarende, fossilfri energiforsyning.

Med andre ord, vil kampen for "det grønne" blive stadig mindre sort/hvid. Udfordringerne vil blive mere komplekse og kalde på nuancerede overvejelser. Mange løsninger vil rumme mulighed for synergi og sammenhæng, mens andre fortsat vil kræve adskillelse og separate virkemidler.

Men i DN Aarhus tror vi på, at der kan blive plads til alt og alle, hvis blot man planlægger klogt og baserer beslutningerne på fornuft og fakta, snarere end på følelser alene. Målet må til stadighed være en levende natur, et rent miljø og et stabilt klima.

Og så længe vi holder os målet for øjet, kan det ikke gå helt galt.

Sebastian Jonshøj, formand

Hvem er DN Aarhus?

DN Aarhus Lokalafdeling

Det er faktisk bemærkelsesværdigt, så langt man kan nå ad frivilligheden vej. Det er DN Aarhus' virke et forbilledligt eksempel på. Lokalafdelingen består alene af frivillige medlemmer, organiseret i en bestyrelse og et netværk af aktive. Alle er ulønnede og enhver bidrager efter tid, lyst og evne. Arbejdet foregår typisk i mindre arbejdsgrupper, og fælles drøftelser og beslutninger sker på jævnlige afdelings- og bestyrelsesmøder, hvorunder der også kan være faglige oplæg e. lign. Afdelingens prioriteringer – for sådanne er der nødvendigvis – og daglige arbejde afspejler gerne en blanding af de aktives faglige baggrund og personlige motivation, men DN Aarhus kan til enhver tid trække på de professionelle ressourcer og fagspecifikke kompetencer, som findes i DN Sekretariatet i København.

I øvrigt bliver der, som i enhver velfungerende foreningskultur, lagt vægt på sociale aktiviteter og faglige ekskursioner, hvor mailkorrespondance og mødeformalia bliver erstattet af uformelt samvær og ny inspiration. Og endelig har man som aktiv i DN Aarhus mulighed for gratis deltagelse på en lang række forskellige kurser arrangeret i DN-regi, hvor man kan erhverve sig relevante kompetencer, der sidenhen kan bidrage til at kvalificere indsatsen for foreningen.

DN Aarhus UNG (Studenterafdelingen)

DN Aarhus Ung skal ses som et selvstændigt sideskud, rods kud eller topskud – ja, til tider endog vildskud - til DN Aarhus, og har sit udspring og virke i byens studiemiljø, fortrinsvis omkring Aarhus Universitet. Afdelingen har egen bestyrelse og er forbeholdt studerende, og de praktiserer en meget aktiv linje med fokus på formidlingsarrangementer og borgerinddragende aktiviteter. Læser du på en videregående uddannelse i Aarhus, er aktivt medlemskab af DN Aarhus UNG en oplagt anledning til at gøre en grøn forskel i samvær med ligesindede, samtidig med at du styrker dit CV.

På side 25 samt på aarhus.dn.dk kan du læse mere om studenterafdelingen og deres mange aktiviteter.

Medlemsstatus i DN Aarhus

Udover bestyrelsen og de øvrige aktive defineres DN Aarhus ved de mange menige DN-medlemmer, som bor indenfor Aarhus Kommune og som støtter foreningens arbejde med deres opbakning og kontingent. Faktisk er DN Aarhus således landets næststørste lokalafdeling under Danmarks Naturfredningsforening.

År	Antal medl.
2014	6.524
2015	6.803
2016	7.827
2017	9.002
2018	8.552
2019	8.748*

*medio oktober 2019

Som det fremgår af figuren til venstre, har vi haft en støt stigende og ganske betragtelig medlemsfremgang de senere år. Vi betragter i DN Aarhus medlemstilslutningen som en tillidserklæring, der selvfølgelig skal omsættes i praktiske initiativer og konstruktiv lobbyisme, til gavn for natur, klima og miljø.

Derfor arbejder vi også hele tiden med at trimme vores lokale organisering og arbejdsform, således at vi bedre kan imødekomme de stadigt flere, som ønsker at virke aktivt for foreningen.

Medlemsfremgangen og det grønne momentum afstedkommer nemlig et øget antal forespørgsler fra aarhusianere, som ønsker at bidrage med andet og mere end blot kontingentet. Det er naturligvis entydigt positivt, men indebærer dog en øget arbejdsbyrde for bestyrelsen og en prioritering af ressourcer til at håndtere interne anliggender. Således er en del tid i det forgangne år gået med reorganisering og tilrettelæggelse af aktiviteter, med det formål at understøtte de aktives virke og i højere grad målrette ressourcerne mod de rette opgaver og interesser. Det er en proces som vedvarende pågår og løbende optimeres.

Vil du være med, som frivillig aktiv?

Ønsker du at deltage, eller blot at vide mere om arbejdet som aktiv frivillig i DN Aarhus, så læs mere på aarhus.dn.dk, eller send os en mail på aarhus@dn.dk. Med jævne mellemrum afholder vi lokale Intro-møder, hvor vi fortæller mere om livet som aktiv frivillig.

På bagsiden af dette hæfte finder du en oversigt over bestyrelsesmedlemmer og suppleanter i DN Aarhus pr. ultimo oktober 2019.

Hvad har DN Aarhus udrettet i årets løb?

DN Aarhus beskæftiger sig med et væld af forskellige opgaver i årets løb. Med udgangspunkt i foreningens formåls erklæring om at skabe *et bæredygtigt samfund med en rig og mangfoldig natur, et smukt varieret landskab og et rent og sundt miljø* er det næsten kun fantasien – og selvfølgelig vore begrænsede ressourcer – der sætter grænserne. I det følgende finder du et repræsentativt udpluk af vore aktiviteter i det forgangne år.

Fredninger i fare

Et historisk udgangs- og omdrejningspunkt for DN's virke, er og bliver fredninger. At rejse en fredningssag er et af foreningens allervigtigste, lovfæstede privilegier, som vi værner om med både respekt, omhu og ydmyghed. Der er imidlertid liberale kræfter i det politiske landskab, som af rent ideologiske årsager anfægter rimeligheden i, at en privat forening kan have så direkte indflydelse på den danske arealanvendelse. Uanset, at det må være åbenlyst for de fleste, at det alene tjener naturens og samfundets bedste. I vinteren 2018 kom dette til udtryk ved en ualmindelig indædt borgerlig kampagne, som Det Konservative Folkeparti heldigvis holdt sig for gode til at støtte, og som derfor ikke fandt politisk flertal.

130 fremmødte protesterede mod DF's anslag mod DN's fredningsret (Foto: DN Aarhus)

Bedst som man derpå troede, at truslen var manet i jorden, fremsatte Dansk Folkeparti i januar 2019 et beslutningsforslag om, at fratage DN retten til at kunne rejse fredningssager, hvis der ikke er opbakning fra stat eller kommune. I løbet af ganske kort tid svarede DN igen ved at mobilisere danskerne over hele landet i en fælles protest mod forslaget, og [i Aarhus trommede vi folk sammen](#) i Botanisk Have. På en solbeskinneth, men bidende kold søndag formiddag mødtes mere end 130 mennesker for at tilkendegive deres modstand i den park, som netop aldrig ville være blevet fredet, havde det ikke været for DN's ret til at foreslå den fredet, trods kommunens manglende opbakning. Der var vajende dannebrogflag, fællessang og taler, og få dage senere blev forslaget nedstemt af et overvældende politisk flertal på Christiansborg. De højlydte, folkelige protester og et hektisk lobbyarbejde havde gjort udslaget og sikret DN – og naturen – mod et alvorligt anslag.

Hele forløbet demonstrerer imidlertid vigtigheden af at anvende fredningsinstrumentet med omtanke, og kun bringe det i spil når alle andre muligheder er udtømte, eller når det virkelig kan sandsynliggøres, at en fredning er nødvendig for at bevare og fremme nogle særligt væsentlige natur- og landskabsværdier eller rekreative interesser. Derfor er en fredning kun i meget sjældne tilfælde løsningen på en arealanvendelseskonflikt, som derimod bør løses med konstruktiv dialog og indenfor rammerne af den "almindelige" lovgivning.

Og lad os så lige imødegå en udbredt misforståelse. DN har ikke – og har aldrig haft – bemyndigelse til at frede noget som helst! DN kan alene *rejse* en sag, dvs. foreslå et område fredet, hvorefter et uafhængigt Fredningsnævn har myndigheden til at beslutte, om forslaget har gang på jord og bør gennemføres.

[Læs formandens tale](#) ved fredningseventet, og bliv klogere på sagen på aarhus.dn.dk

Fredningssager

Nogle år fylder arbejdet med egentlige fredningssager meget. Andre år, som f.eks. det forgangne, handler det mere om at følge – og følge op på – myndighedsbehandlingen af de allerede gennemførte fredninger. Som udførligt omtalt i de seneste årsberetninger, er der indenfor de senere år gennemført to fredninger i Aarhus kommune, nemlig Botanisk Have og det vi kalder Harlev-fredningen. Status på begge er som følger:

Botanisk Have har fået en legeplads – men mangler fortsat en plejeplan

Botanisk Have blev fredet ved afgørelse i Miljø- og Fødevarerklagenævnet d. 3. maj 2018. En af de centrale bestemmelser i fredningen er, at Aarhus Kommune senest to år efter fredningens gennemførelse skal udarbejde en plejeplan, som skal udmønte fredningens formål. DN afventer fortsat kommunens udspil, og har naturligvis tilkendegivet en vilje til at bidrage med input.

Botanisk Have – fredelig og fredet (Foto: S. Jonshøj)

Efter ønske fra kommunen gav fredningen mulighed for at etablere en større legeplads i parken. Denne legeplads beliggende umiddelbart nordøst for "Poppelpladsen" er netop indviet. [Læs mere om fredningen](http://aarhus.dn.dk) på aarhus.dn.dk.

Harlev-fredningen – en langsommelig affære

Harlev-fredningen, der omfatter Lillering Skov, Tåstrup Sø og Mose, Stjær Stenskov samt det mellemliggende område, blev igangsat i 2008 og efter en meget lang og omfattende sagsbehandling formelt fredet i 2017 ved en foreløbig afgørelse i Miljø- og Fødevarerklagenævnet. Klagenævnet udsatte dog behandlingen af en mindre del af fredningsforslaget og igangsatte en fornyet høring med frist april 2018. Klagenævnet har endnu ikke truffet afgørelse i denne del af fredningen. En rykker fra DN fremmede i første omgang ikke sagsbehandlingen, men endnu en rykker – denne gang fra kommunen – har for ganske nylig resulteret i følgende svar: *"Det forventes, at sagen afsluttes indenfor de næste par måneder"*. Så der er vel lys forude? I ventetiden frem mod afslutningen af fredningssagen og udarbejdelse af en samlet plejeplan, er DN Aarhus gået i gang med at indsamle informationer til brug for den senere formidling af områdets store arkæologiske og naturmæssige værdier.

[Læs mere om fredningen](http://aarhus.dn.dk) og om områdets natur- og kulturhistoriske kvaliteter på aarhus.dn.dk

Besigtigelser med Fredningsnævnet

Med jævne mellemrum indkalder Fredningsnævnet til fælles besigtigelser for berørte interessenter, når en fredning på en eller anden måde er genstand for uoverensstemmelse. Det kan være en lodsejers ønske om at foretage en udbygning af en ejendom eller ændring af terræn indenfor en fredning, eller konstateringen af en egentlig overtrædelse af fredningsbestemmelserne. I DN lægger vi stor vægt på at deltage i disse besigtigelser og argumentere for vores synspunkter, idet vi derigennem anerkender og hævder betydningen af fredningsinstrumentet, som et af vore allervigtigste naturbeskyttelsesmidler. I det forgangne år har DN Aarhus deltaget i 15 besigtigelser over hele kommunen, fordelt på følgende fredninger:

- Skæring, 1
- Strandvejen, 2
- Aarhus Ådal, 2
- Brabrand Sø, 2
- Jelshøj/Tulshøj, 3
- Bispelundvej, 1
- Harlev, 2
- Skejby Kirke, 1
- Skødstrup Kirke, 1

Med Fredningsnævnet på besigtigelse ved Aarhus Å (Foto: S. Jonshøj)

Vi mener, at det relativt store antal sager indikerer, at klassiske fredninger i høj grad fortsat har en berettigelse som beskyttelsesforanstaltning, idet der til stadighed opstår ønsker om en ændret/øget arealanvendelse indenfor fredninger, som potentielt kan true beskyttelsesinteresserne. Her kan man ikke bare lade det frie initiativ råde, men behøver en procedure, som sikrer en saglig og flerpartisk vurdering, fra sag til sag.

Natur og biodiversitet på den politiske dagsorden

Begreber som *Biodiversitet* og *Bæredygtighed* er i det forgangne år blevet anvendt stadig mere hyppigt på Rådhuset. Umiddelbart inden Jul var dagsordenen på et byrådsmøde faktisk så bemærkelsesværdig grøn, at det fortjente en anerkendende kommentar. I en [aviskronik](#) kvitterede formand Sebastian Jonshøj for politikernes pludselige fokus på natur og bæredygtighed, men indskærpede samtidig behovet for at bruge begreberne rigtigt, og vælge virkemidlerne med omhu.

Foretræde for Teknisk Udvalg

I begyndelsen af det nye år sendte byrådet så spørgsmålene videre til behandling i Teknisk Udvalg, og i januar søgte DN derfor foretræde for at kvalificere de politiske diskussioner og udfolde de grønne begreber. Vi foreslog bl.a. en styrkelse af det eksisterende Grønne Råd, således at det får en reel rådgivende funktion overfor politikerne, og vi erklærede vores opbakning til ideen om en lokal naturkanon, der skal sætte fokus på de fineste, østjyske naturlokaliteter. Samtidig forsøgte vi at nuancere biodiversitetsdebatten og fremsatte en stribe konkrete tiltag, hvormed politikerne kan gøre en forskel. Og endelig fremlagde vi sammen med Botanisk Forening et konkret forslag til en revideret skovpolitik med langt større vægt på naturværdier og biodiversitet. [Læs DN's input](https://aarhus.dn.dk) på aarhus.dn.dk

Flisproduktion i Marselisborg Skov vs. urørt skov i Suserup Skov (Foto: S. Jonshøj)

Moesgaard Vildskov

Debatten om kommunens skovforvaltning mandede senere på foråret ud i et spændende borgerforslag med titlen Moesgaard Vildskov, som flugtede godt med DN's visioner. Projektet foreslog Marselisborgskovene udlagt som urørte, dvs. uden kommercielle skovbrugsaktiviteter og forvaltet med målrettet fokus på biodiversitet og publikumsoplevelser. Teknik og Miljø samlede relevante interessenter i en følgegruppe og lavede en forundersøgelse, hvor DN benyttede anledningen til helhjertet at [bakke op om forslaget](#). Byrådet bestilte efterfølgende en faglig kvalificering og konsekvensvurdering fra Teknik og Miljø, som skitserede en række scenarier for implementering. Denne vurdering dannede i sidste ende grundlag for byrådets opsigtsvækkende beslutning om at gennemføre forslaget og realisere Moesgaard Vildskov. DN vil i de kommende år følge processen nøje og i videst muligt omfang bidrage til den, for natur og publikum, optimale realisering.

Klimaaktiviteter

Det siger sig selv, at den massivt øgede bevågenhed fra både befolkning og politikere på klimaproblematikken og den globale opvarmning, smitter af på landets største grønne interesseorganisation. Rigtig mange af DN's medlemmer sætter klimadagsordenen meget højt, og det afspejles i stigende grad i foreningens prioriteringer og virke. I DN Aarhus har vi således etableret en klimaarbejdsgruppe, som i øjeblikket arbejder på et ambitiøst udspil til en klimaplan for Aarhus Kommune, hvis målsætning og virkemidler vil matche de reelle udfordringer.

I den mere praktiske afdeling var DN officiel medarrangør af Folkets Klimamarch i Aarhus i maj måned, hvor det lykkedes at mobilisere op imod 5.000 mennesker i Mølleparken. De kunne blandt andre høre DN vicepræsident og DN Aarhus-formand Sebastian Jonshøj holde tale om vigtigheden af at holde politikerne op på valgløfterne og i øvrigt ikke samvittighedsløst overlade klimakampen til børnene og de unge. Og senest har vi deltaget i Klimastrejken for voksne d. 27. september.

Folkets Klimamarch i Mølleparken blev et tilløbsstykke (S. Jonshøj)

Endelig har vi i samarbejde med DN Sekretariatet – som led i DN's *KlimaKlog*-kampagne – tilrettelagt og afviklet en workshop for aarhusianere, som ønsker redskaber til selv at gøre en forskel for klimaet. Desuden bidrog DN Aarhus med hjælp ifm. den store landsdækkende TV-indsamling *Danmark planter træer*. Da showet gled over TV-skærmene d. 14. september, stillede vi folk til at hjælpe i TDC's callcenter i Tranbjerg, hvor man modtog de mange donationer, der i sidste ende beløb sig til 20 mio. kr. – eller 1 mio. nye træer.

Hørings svar & indsigelser

Blandt DN's traditionelle kerneopgaver hører afgivelse af hørings svar og indsigelser overfor myndighedernes afgørelser i sager, der vedrører plan-, natur- og miljøbeskyttelseslovgivning. Det er sjældent muligt at reagere på alt, så vi tvinges typisk til en prioritering af de sager, der enten har størst principiel betydning, som bedst matcher vore lokale kompetencer eller, hvor det vurderes, at chancerne for et positivt udfald står bedst mål med anstrengelserne.

Bevaringsværdige egetræer markeret med kæder (Foto: S. Jonshøj)

Bevaringsværdige egetræer i Risskov

Ifm. med de omfattende byggeaktiviteter omkring den forhenværende hospitalsgrund i Risskov, ansøgte bygherre kommunen om dispensation til at fælde nogle gamle egetræer, som i lokalplanen var specifikt udpegede som bevaringsværdige. På baggrund af en borgerhenvendelse reage-

rede DN prompte med en meget bestemt [skrivelse til kommunens sagsbehandler](#), hvori vi lod forstå, at DN ville forfølge sagen såfremt man imødekom bygherres ansøgning. Efter pressedækning i Aarhus Stiftstidende, hvori DN's protester blev fremhævet, gik rådmanden højst usædvanligt ind i sagen, hvilket resulterede i et afslag og en bevarelse af træerne.

Forløbet er værd at glæde sig over af flere årsager. Dels lykkedes det at sikre nogle flotte, naturmæssigt værdifulde træers fortsatte liv og død, og dels aftvang sagen et vigtigt politisk signal om, at man tager grønne formuleringer alvorligt, også når det måske er knap så belejligt. Men nok så afgørende fik vi afprøvet det "borgerberedskab", der gør DN i stand til at handle hurtigt og effektivt når de grønne værdier trues. Uden henvendelser fra jer derude kan vi umuligt nå at reagere, hver gang naturens stemme skal mobiliseres. Så, hold øjne og ører åbne og lad høre fra jer ...

Eskelund lokalplanlægning

Efter mange års politisk tovtrækning om placeringen af en fremtidig, ny eventplads i Aarhus, er valget langt om længe definitivt faldet på Eskelund. Efter en længere proces med forundersøgelser og inddragelse af interessenter, kom det endelige lokalplansforslag i høring dette efterår og DN afgav naturligvis et [høringssvar](#). Heri opfordrer vi til at man respekterer de eksisterende naturværdier og det "vilde" udtryk, og ikke konverterer området til en pyntelig park. Og endelig glæder vi os – tilsyneladende i modsætning til mange andre – over, at det hele ikke plastres til med parkeringspladser, men at cykler og kollektiv trafik indgår som en central præmis for publikumsadgang ifm. de fremtidige musikbegivenheder.

Langs Eskelunden i kano - væk fra byen, midt i byen (Foto: S. Jonshøj)

Kommunal Planstrategi 2019 m. Temaplaner

Vores mest omfattende høringssvar i år henvendte sig uden tvivl til den kommunale Planstrategi og de fire medfølgende Temaplaner for en række grønne og blå områder. Planstrategien er en revision af Kommuneplanen, og er dermed Aarhus Kommunes oplæg til fremtidens byudvikling. Ret beset var der tale om [fem separate høringssvar](#). Ét til selve Planstrategien og ét til hver af følgende fire temaplaner:

- En grønnere by med mere blåt
- Landskabet
- Sammenhæng mellem naturområder
- Omstilling til grøn energi

Samstemmende for alle vore svar var en anerkendelse af kommunens berettigede fokus på den grønne omstilling og et udtrykkeligt hensyn til klima, natur og miljø.

Men i øvrigt gjorde vi klart, at skåltaler ikke gør det alene - der skal handling og politisk vilje til at skabe de konkrete forandringer, som især den grønne omstilling fordrer. Og det skal ske i langt større respekt for den eksisterende natur og under hensyntagen til behovet for flere grønne områder i byen, i takt med at Aarhus vokser.

Her og dér indtænkes naturen trods alt i byrummet, når der bygges nyt; Risskov Brynet og Asylvej (Foto: S. Jonshøj)

Lokale initiativer

Naturpleje – bekæmpelse af invasive arter

Udstyret med leer, gennemførte vi i juni for tredje gang bekæmpelse af en række udvalgte bestande af Have-Gyldenris bag genbrugsstationen på Lystrupvej. Målet er, gennem en tilbagevendende, vedholdende indsats, at teste i praksis, hvorvidt det på den måde kan lade sig gøre at eliminere eller begrænse deres udbredelse. Og så giver det anledning til en fysisk betonet, udendørs aktivitet for frivillige med lyst til praktisk handling. Har du lyst til at være med til at bekæmpe invasive arter eller udføre anden praktisk naturpleje, så [læs mere](http://aarhus.dn.dk) på aarhus.dn.dk.

Landsdækkende kampagner – lokalt

DN Sekretariatet i København søsætter med jævne mellemrum nationale kampagner med det formål, at fremme den både folkelige og politiske opmærksomhed omkring en given problemstilling. Kampagnerne kan rette sig mod akutte sager, der kræver øjeblikkelig handling, eller de kan have karakter af mere langvarige oplysnings- og inddragelsesprojekter, der i bedste fald kan præge en natur- og samfundsudvikling. I lokalafdelingen gør vi vores for at implementere kampagnerne i folks virkelighed og hverdag.

DN's Affaldsindsamling

Den vel nok mest almindeligt kendte og etablerede kampagne må være vores store, årlige [affaldsindsamling](#), som i år løb af stablen søndag d. 31. marts. DN havde valgt Aarhus som scene for det officielle startskud på årets indsamling, og med deltagelse af vores præsident, miljøministeren, rådmanden, en flok energiske skoleelever – og under massiv pressedækning – blev Botanisk Have finkæmmet for affald og cigaret-skod.

Ministeren skyder Affaldsindsamlingen i gang i Botanisk Have / Dagens høst ved Aabrinken (Foto: S. Jonshøj / S. Sparrewath)

Derudover var den folkelige opbakning som sædvanligt stor. Der var organiseret indsamlinger over store dele af kommunen fra Tranbjerg, Harlev, Stavtrup over Brabrand, Aarhus C, V og Ø til Risskov, Skødstrup, Spørring, Lisbjerg og Skæring. Det blev til i alt ca. 2 tons affald, og fokus var i år på cigaretskod, hvoraf der blev opsamlet mere end 15.000 stk! Desuden var der stjålet sølvtøj, bortkastede "hundeposer", pap, plast af forskellig karakter, byggematerialer, jernstænger, flasker og mange hundrede dåser (med og uden pant) etc. Efterfølgende blev det indsamlede affald efter aftale med Aarhus Kommune (Ren By Aarhus), hentet og bragt til finsortering og forbrænding/genanvendelse.

DN Aarhus oplever, hvordan initiativet år for år breder sig, som ringe i vandet. Der er talrige gengangere, men også mange nye deltagere, heriblandt institutioner, menighedsråd, grundejer- og boligforeninger m.fl. Nogle organiserer sig i facebookgrupper, og andre udvider sågar aktiviteten til flere gange om året. Det langsigtede succeskriterium må selvfølgelig være at gøre arrangementet overflødigt når vi lærer at rydde op efter os selv, men i mellemtiden er DN er meget taknemmelig for jeres opbakning og indsats, og håber at I atter stiller op til næste år, **søndag d. 26 april 2020!**

Giftfri Haver

Kampagnen [Giftfri Have](#) blev lanceret af DN i 2016, i et samarbejde med foreningen Praktisk Økologi. Målet er, at man i 2020 har registreret 100.000 giftfri haver svarende til 5.700 ha, hvorpå der ikke anvendes sprøjtegifte. Status på landsplan er i skrivende stund 20.619 tilmeldte haver, og vi oplever i øjeblikket en markant fremgang, formentlig afstedkommet af de stadigt flere historier om forurenede drikkevandsboringer. Men der er endnu langt til målopfyldelse, og DN håber naturligvis på mange flere giftfrie kvadratmeter. Seneste tiltag giver kommunale forvaltninger mulighed for at blive tilmeldt, og i efterårets budgetforlig har Aarhus Kommune tilkendegivet ønske om at blive Giftfri Kommune. Det ser vi frem til og byder velkomment.

Naturtjek / Biodiversitet NU

Siden 2015 har kampagnen [Det Store Naturtjek](#) arbejdet for at skabe folkelig opmærksomhed om begrebet *Biodiversitet*, og samtidig dokumentere dens udvikling i Danmark. Der er tale om det hidtil største *Citizen Science* tiltag i Danmark, et borgerinddragende projekt, hvor almindelige mennesker, unge som gamle, kan deltage i indsamlingen af data og herved være med til at bidrage med værdifulde oplysninger til forskere på universiteterne i Aarhus og København. Projektet, som er finansieret af Aage V. Jensens Naturfond, nærmer sig så småt den afsluttende fase; den endelig opgørelse over den biologiske tilstand i landets kommuner forventes opgjort i maj 2020. Målet er 1.000.000 registreringer på landsplan, og i slutningen af september 2019 havde man nået 942.958, hvilket vil sige, at vi endnu mangler 57.042 registreringer. Så det er bare med at komme ud og NaturTjekke!

Medlemsarrangementer & -ture

Medlemsarrangementer og formidling til befolkningen forbliver én af DN's absolutte kerneaktiviteter. I DN Aarhus har vi nedsat en effektiv lille arbejdsgruppe, som primært beskæftiger sig med at arrangere ture og foredrag for medlemmer og andre interesserede borgere. Nogle sigter mod det voksne publikum, andre mod børn og unge. Nogle er mest til komplekse miljøproblematikker, andre ynder bare at invitere på skovtur i det grønne. Men typisk vil arrangementet tage udgangspunkt i en aktuell natur- og miljøproblematik eller forholde sig til årstiden og virkeligheden udenfor vinduet. Og mens nogle af vore aktive selv påtager sig rollen som formidler, er det ligeså ofte et spørgsmål om at engagere en ekstern vidensperson, og i øvrigt stå for logistikken og det praktiske.

Siden seneste årsmøde har DN Aarhus således afviklet eller deltaget i følgende brogede vifte af begivenheder:

- 8. december 2018: *Kom tæt på fuglene ved Egå Engsø* v. Ole Bøgh Vinther.
- 9. december: *Mosser i den fredede Botanisk Have, der indikerer en forbedret luftkvalitet*. Ekskursion v. Bent Odgaard, professor emeritus.
- 14. januar 2019: *Tag med på en rejse ud i orkidéernes Danmark*. Foredrag i Væksthusene v. biolog Henrik Ærenlund Pedersen.
- 20. januar: *Fredninger i fare*. Protestarrangement i Botanisk Have
- 26. januar. *Grobund i Ebeltoft*. Foredrag i Væksthusene.
- 26. februar: *Dyrkning og anvendelse af tang*. Foredrag i væksthusene v. seniorforsker Annette Bruhn.
- 16. marts: *Behøver biodiversiteten kunstigt åndedræt?* Temadag på Aarhus Universitet, i samarbejde med andre grønne foreninger.
- 23. marts: *Glimt fra spektakulære fugledestinationer*. Foredrag i Væksthusene v. Søren Højager
- 9. maj: *Forårstur ved Thors Mølle* v. biolog Nikolaj Sass Ebsen og biolog Ditte Grube Barild
- 11. maj: *Naturens Døgn 2019*, formidlingsarrangement i Væksthusene
- 15. maj: *Spiselige forårsplanter ved Vilhelmsborg* v. biolog Eva Kullberg
- 25. maj: *Folkets Klimamarch i Aarhus*, protestarrangement i Mølleparken, DN medarrangør.
- 2. juni: *Fisketur for børn*, i samarbejde med Natur & Ungdom
- 16. juni: *De vilde blomsters dag: Spiselige planter ved Sletterhage Fyr* v. biolog Eva Kullberg.
- 14. juli: *Sanketur ved Kalø* v. biolog Eva Kullberg.
- 10. august: *Vi kan se Engskær, artsrigt kalkoverdrev samt skov på plastisk ler*. Ekskursion til Hyby Fælle ved Fredericia v. biolog Henriette Bjerregård og biolog Nikolaj Sass Ebsen.
- 17. august: *Ø-tur til Rømmø* v. biolog Marie Glahn.
- 31. august: *Byg insekthoteller i True Skov*. I samarbejde med Naturstyrelsen
- 8. september: *Mærk naturen i fugletårnet ved Egå Engsø*. Naturens Dag v. Ole Bøgh Vinther

- 8. september: *NaturTjek, kokasser og sneglevæddeløb!* Naturens Dag v. Aabrinken Kogræsser- og Naturplejeforening
- 14. september: *Planters liv ved Skæring strand - bekæmpelsen af rynket rose,* v. Gorm Halskov, Aarhus Kommune.
- 25. september: *Hamp produktion med rundvisning på Møllerup Gods inkl. middag* v. godsejer Anne Sofie Gamborg.
- 8. oktober: *Menneske og natur igennem 12.000 år i Mols Bjerge.* Foredrag i Væksthusene v. professor emeritus Bent Odgaard.
- 31. oktober: *Bliv KlimaKlog.* Workshop i Væksthusene
- 2. november: *Kom tæt på fuglene ved Egå Engso* v. Ole Bøgh Vinther

Naturformidling for børn og voksne (Foto: S. Jonshøj)

Samarbejde

Samarbejde med andre grønne organisationer og institutioner

Enighed gør som bekendt stærk. På den baggrund er det helt naturligt, at der til enhver tid eksisterer et mere eller mindre formelt samarbejde mellem byens grønne organisationer og institutioner. Det giver sig dels udtryk i jævnlige, strategiske drøftelser og alliancer vedr. konkrete sager af fælles interesse, eller i helt praktiske samarbejder om f.eks. afviklingen af offentlige formidlingsarrangementer.

Temadag 2019 på Aarhus Universitet

Temadag på AU, 2018 (Foto: Peter Wind)

En regulær tradition og årligt tilbagevendende begivenhed er forårets Temadag, hvor DN Aarhus i samarbejde med en række andre grønne organisationer samt Naturhistorisk Museum sætter fokus på en aktuel problemstilling i den danske natur. Det blev i år til en særdeles velbesøgt temadag med den overordnede titel: ["Behøver biodiversiteten kunstigt åndedræt?"](#) Ni oplagte og inspirerende oplægsholdere gav de ca. 300 deltagere en berigende lørdag eftermiddag, og for de interesserede sluttede dagen med en buffet.

Vi gentager succesen næste år d. 14. marts 2020, under overskriften **"Hvordan bliver der plads til naturen i Danmark"**. Annoncering vil ske i nyhedsbrevet primo 2020.

Naturens Døgn i Væksthusene, Botanisk Have

For fjerde år i træk inviterede DN i selskab med Verdens Skove, Botanisk Haves Venner, Arternes Aarhus og Science Museerne til [Naturens Døgn](#) i Væksthusene i Botanisk Have. Det blev en solbeskinnet dag med foredrag, fuglehusbyggeri og mange andre formidlingsaktiviteter for store og små. Således er scenen nu for alvor sat for en fremtidig tradition, der forhåbentlig kan være med til at styrke borgernes kendskab til både DN og den biologiske mangfoldighed.

Samarbejde med myndighederne

I DN Aarhus opnår vi langt hovedparten af vore resultater i dialog og gennem samarbejde med andre interessenter. Her i blandt ikke mindst myndighederne. Foruden de mange spontane relationer og midlertidige projektpartnere, deltager vi også i en række mere permanente fora eller tilbagevendende begivenheder, der på hver deres måde fremmer såvel DN's mulighed for indflydelse, som naturens og miljøets bedste i almindelighed. Blandt disse er det værd at nævne:

Kontaktmøde med Teknik & Miljø, Aarhus Kommune

Gennem rigtig mange år har DN Aarhus nydt det privilegium at blive inviteret til et årligt møde med Teknik og Miljø, hvor vi får anledning til at spørge ind til kommunens politik og praktiske forvaltning, og modtager uddybende svar og forklaringer fra højtplacerede embedsfolk. Vi betragter det som et udtryk for, at man anerkender DN som en seriøst og konstruktiv sparringspartner, som det er værd at lytte til og at gå i dialog med. Og denne dialogbaserede relation til myndighederne forhindrer på ingen måde, at DN fortsat kan agere naturens vagthund, om nødvendigt. På seneste møde drøftede vi bl.a. (manglende) offentlig naturvejledning, udvidelse af Aarhus Havn, naturpleje, kirkestien ved Lisbjerg og fremtiden for Moesgaard allé.

Det Grønne Råd besigtiger Harlev-fredningen (Foto: S. Jonshøj)

Det Grønne Råd

Det Grønne Råd er kommunalt nedsat, men er en apolitisk sammensætning af organisationer og foreninger, som har speciel interesse i beskyttelsen, benyttelsen og udviklingen af naturen i Aarhus Kommune. Rådet skal medvirke til at sikre en bred og kvalificeret dialog og debat, og derigennem styrke embedsværkets og lokalpolitikernes beslutningsgrundlag. Det har længe været et ønske fra rådet at få en mere

proaktiv og dagsordensættende rolle, og det er nu godt på vej til at lykkes. Bl.a. har repræsentanter fra rådet med udgangspunkt i relevante punkter fra byrådets dagsorden haft foretræde for Teknisk Udvalg inden den afsluttende behandling i byrådet. Der vil fremover blive arbejdet videre med rådets muligheder for større synlighed og

mere indflydelse. Hermed et lille udpluk af emner fra årets fire møder til illustration af bredden i rådets arbejde:

På baggrund af en borgerhenvendelse har rådet drøftet mulighederne for en bedre sikring mod nedsivende pesticider i indsatsområder til beskyttelse af drikkevand. Et centralt element er kommunalt opkøb af truede områder via en nyoprettet jordbrugsfond. Sagen nåede efterårets budgetforhandlinger, dog uden at der blev afsat midler i denne omgang. Det er i den forbindelse værd at bemærke, at Miljø- og Fødevareklagenævnet har givet kommunen medhold i forbud mod anvendelse, håndtering og opbevaring af pesticider på landbrugsjord i et indsatsområde til beskyttelse af drikkevand omkring byerne Beder, Mårslet og Malling. En klar sejr for drikkevandsbeskyttelsen.

En national indrapportering til EU-kommissionen i 2013 viste tydeligt, at naturtyper og arter var i en ugunstig bevaringsstatus. Af en ny rapportering fra 2019 fremgår desværre, at naturen og de truede arter ikke har fået det bedre i løbet af de seneste seks års indsats. Efter en debat om biodiversitetskrisen i Det Grønne Råd udarbejdede repræsentanter fra rådet et oplæg, som efterfølgende blev forelagt Teknisk Udvalg. Også dette indgik i de netop overståede budgetforhandlinger og fik væsentlig indflydelse på en række beslutninger og konkrete tiltag for biodiversiteten. Og endelig har rådet også vedholdende argumenteret for den ekstensivering af kommunens skovforvaltning, som senest er mundet ud i beslutningen om udlægning af Marselisborgskovene som urørte.

Se [referater](#) fra møder i rådet på Aarhus Kommunes hjemmeside.

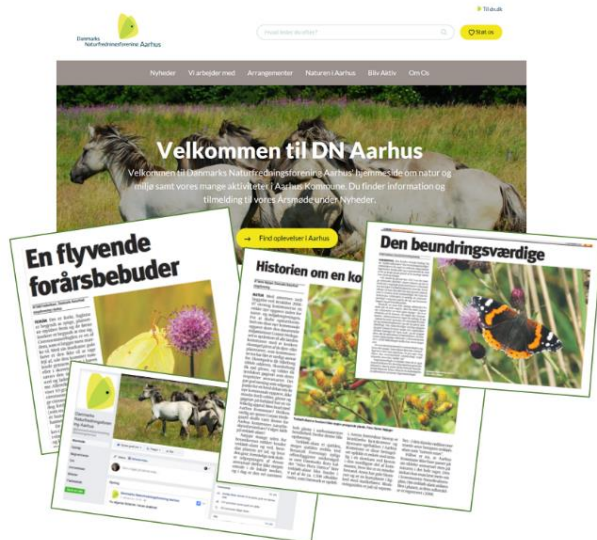
Forum for invasive arter

Dette niche-forum er udsprunget af Det Grønne Råd. Her mødes en lille flok interessenter jævnligt med Aarhus Kommune, for at drøfte problemstillinger vedr. invasive arter og hvordan de evt. kan bekæmpes. Formålet er at bistå den kommunale naturforvaltning med seneste viden og erfaring, og således bidrage til en effektiv strategi for forvaltning og evt. bekæmpelse af invasive arter. Af dette forum udspringer også DN Aarhus' konkrete initiativer til frivillig bekæmpelse af invasive plantearter.

PR & Kommunikation – eksponering af DN Aarhus

Synlighed er afgørende for at nå igennem med et budskab i dagens overvejende digitale medielandskab. Der er rift om opmærksomheden, og naturen trækker sjældent overskrifter i konkurrencen med socialpolitik og trafikale trængselsproblemer. I DN Aarhus bruger vi derfor en del krudt på vores elektroniske formidling og kan glæde os over for andet år i træk – i perioden oktober 2018 til oktober 2019 – at være den mest besøgte af alle DN's lokalhjemmesider! Men vi fastholder selvfølgelig brugen af de traditionelle nyhedsmedier og forspilder nødtigt en mulighed for at komme til orde, hvis den byder sig.

Hjemmeside, Facebook og Nyhedsbrev

For få år siden tog DN Aarhus en ny hjemmeside i brug og den er gradvist blevet fyldt ud med faktuelle oplysninger, uddybende beskrivelser og relevante links. Og vi lover at der snart følger billeder med. Hjemmesiden er omverdenens nemme adgang til DN Aarhus, og vi henviser og linker til den i enhver tænkelig sammenhæng.

Vores facebookside er kendetegnet ved en blanding af nationale DN-indlæg og annoncering af aktuelle, lokale begivenheder, og den opleves derfor i sagens natur mere dynamisk. Tilslutningen er fortsat støt stigende, og siden har nu over 1300 følgere.

Og så har vores elektroniske nyhedsbrev fundet sin faste, månedlige frekvens og henvender sig i skrivende stund til 6.724 abonnenter.

Endelig er der skabt en grundlæggende synergi mellem hjemmeside, facebook og nyhedsmail, således at indlæg bragt ét sted typisk leder læseren videre til én eller flere af vore andre platforme.

Vil du selv se, hvad vi snakker om, så [besøg aarhus.dn.dk](http://besog.aarhus.dn.dk) eller [facebook](https://www.facebook.com/dn aarhus), eller [tilmeld dig DN Aarhus' nyhedsbrev](mailto:tilmeld@aarhus.dn.dk).

Omtale i medierne

DN Aarhus har også i det forgangne år fået taletid i de lokale/regionale medier:

- D. 19/12 2018 – Aarhus Stiftstidende: *Skarp kritik af bygherre: Vil fælde bevaringsværdige træer i Risskov*, artikel m. citater fra DN's indsigelse til Aarhus Kommune vedr. ansøgning om dispensation til fældning af bevaringsværdige træer i Risskov.
- D. 14/1 2019 – JP Aarhus: [Grønt lys for naturen i Aarhus](#), kronik af formand Sebastian Jonshøj, om begrebet biodiversitet i den politiske debat og kommunale forvaltning
- D. 20/1 2019 – TV2 Østjylland: [Indslag og interview](#) med formand Sebastian Jonshøj ifm. fredningsevent i Botanisk Have
- D. 7/10 2019 – JP Aarhus: [Den Grønne Omstilling – en fælles udfordring](#), kronik af formand Sebastian Jonshøj, om de grønne takter i det kommunale budgetforlig for 2020, og om nødvendigheden af at løfte i flok.

Tyndakset gøgeurt ved Vilhelmsborg (Foto: S. Jonshøj)

En hilsen fra studenterne

Af Rasmus Attrup, formand i DN Aarhus UNG

Det har været en rigtig spændende sæson at starte, som formand for DN Aarhus ung. Det hele startede med vores egen største begivenhed til dato; Juledekorerings-eventet. Traditionen tro holder vi en bæredygtig workshop på godsbanen, hvor folk kan komme i julestemning med naturgenstande, som kan bruges i deres juledekorationer. Interessen for denne begivenhed i julen 2018 oversteg alle vores forventninger, og vi var nødt til at "sælge" et begrænset antal gratis billetter pga. brandsikkerhed. De 100 billetter blev revet væk, og vores afdeling kom virkelig på prøve i koordineringen af bl.a. gløgg, æbleskiver og mos til så mange mennesker, men det lykkedes og vi fik gjort vores for at skabe julestemning.

I foråret 2019 afholdte vi mange arrangementer, men det mest nævneværdige må være vores samarbejde med Ung Energi i forbindelse med Folketingsvalget. Det var meget nyt for os alle i afdelingen, at lave så tæt et samarbejde med en anden organisation, men derfor også des mere givende for alle som deltog. Der blev lavet tre temaaftener som optakt til valget, hvor den første handlede om landbruget og hvordan landbrugets CO₂-aftryk kunne mindskes. Den anden aften handlede om transportsektoren og hvad Danmark kan gøre for at reducere klimaaftrykket fra transportområdet. Den tredje og sidste aften blev afholdt, som en paneldebat med lokale folketingskandidater. Alle tre temaaftener blev afholdt på Folkestedet i Aarhus og der var stort fremmøde. Det var fantastisk at opleve, hvad vi kunne få ud af at samarbejde med organisationer, som har samme interesseområde som os, men med nogle andre kompetencer, der kan supplere vores. Det har motiveret os til at starte samarbejde med andre i fremtiden og vi er allerede så småt begyndt. I august mødtes 35 personer på Bellevue strand, som kommunen har udnævnt til Blå Flagstrand. Her blev der samlet 38 kg skrald på én time. I DN formidlede vi om, hvordan henkastet skrald påvirker naturen og især havmiljøet. Begivenheden blev lavet i samarbejde med Wastehunt og Fælleskaberiet og der blev lavet en havfrue på stranden, som skulle symbolisere det rene vand vi ønsker at se hende i. Herefter blev en del af det samlede skrald sat på havfruen for at vise, hvordan hun i virkeligheden ser ud når vi kaster affald i naturen. Alt i alt var det en rigtig god dag og

igen en succes at lave et samarbejde med andre organisationer, som deler nogle fælles værdier med os.

For nyligt var det igen World Clean Up Day, og også her var der stort fremmøde. Ca. 40 deltagere var med til at sætte en ny rekord for affaldsindsamlingen i Riis Skov. Der blev lørdag d. 21 september samlet hele 148,77 kilo affald. År efter år samler vi friske ildsjæle, som vil give naturen en hånd, og uden denne indsats ville Riis Skov ikke være lige så dejlig at befinde sig i.

Til sidst skal vores årlige høslæt nævnes (som foregår i Vennelyst parken og ved Brand sø). Det skal have den sidste bemærkning fordi fællesskab er enormt vigtigt i foreninger og i DN Aarhus ung er vi blevet rigtig gode til at skabe et godt sammenhold - og det interne høslæt i Vennelystparken er et fremragende eksempel på dette. Vi har et stærkt fremmøde af engagerede DN'ere, både erfarne og uerfarne, som knokler for at slå det høje græs. Efter et vellykket høslæt bestiller vi pizza og drikker en øl eller sodavand og hygger os og lærer hinanden bedre at kende. Det er efterhånden blevet en rigtig god tradition.

Velfortjent pause efter høslæt i Vennelystparken (Foto: Rasmus Astrup)

Bestyrelse og suppleanter i DN Aarhus*

Bestyrelsesmedlemmer markeret med **rødt**, suppleanter med **grønt**

	Bosat i	E-mailadresse	Funktion
Birthe Troelsen	8270 Højbjerg	birthetroelsen@gmail.com	
Børge Kludt Nissen	8250 Egå	bn@koknissen.dk	
Christian Munk	8230 Åbyhøj	munk4691@gmail.com	
Claus Bindslev Larsen	8240 Risskov	claus_bindslev@me.com	
Ellen Hald Esmann	8200 Aarhus N	ellen@ellenesmann.dk	
Elsebeth Hansen	8250 Egå	elsebethhansen@mail.dk	
Eva Grøndahl	8230 Åbyhøj	eva.groendahl@gmail.com	Næstformand
Eva Kullberg	8270 Højbjerg	mail@evakullberg.dk	
Bjarke Dith Saxild	8200 Aarhus N	bjarkedith@hotmail.com	
Jens Dybkjær Holbech	8000 Aarhus C	holbech@gmail.com	
Jens Laursen	8310 Tranbjerg	lonelaur@gmail.com	
Pernille Terpling	8240 Risskov	apterpling@gmail.com	
Poul-Henrik Knuhtsen	8270 Højbjerg	knuhtsen@hotmail.com	
Rune Engelbreth Larsen	8000 Aarhus C	humanisme.dk@gmail.com	
Sebastian Jonshøj	8200 Aarhus N	jonshoej@gmail.com	Formand
Søren Højager	8381 Tilst	sorenhojager@gmail.com	
Tune Sabroe	8464 Galten	tunesabroe@gmail.com	

* pr. ultimo oktober 2019

Foruden ovennævnte, består DN Aarhus af mange flere aktive ildsjæle, som bidrager til foreningens arbejde i forskellige sammenhænge. Kunne du tænke dig at blive én af dem, så læs mere på side 6 eller besøg os på

aarhus.dn.dk

eller på

www.facebook.com/DanmarksNaturfredningsforeningAarhus